

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมเบี่ยงเบนในการหาเสียงเลือกตั้งระดับท้องถิ่น โดยเนื้อหามุ่งศึกษาถึงรูปแบบของพฤติกรรม และปัจจัยที่เอื้อต่อพฤติกรรมดังกล่าว และได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ เพศ ศาสนา อายุ สถานภาพ อาชีพ การศึกษา และรายได้ โดยใช้สถิติร้อยละ

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบพฤติกรรมเบี่ยงเบนในการหาเสียงเลือกตั้งระดับท้องถิ่น ที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล โดยใช้สถิติร้อยละ

3. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเกี่ยวกับปัจจัยที่เอื้อต่อพฤติกรรมเบี่ยงเบน ในการหาเสียงเลือกตั้งระดับท้องถิ่น โดยใช้สถิติร้อยละ

4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและนายกองค์การบริหารส่วนตำบล เกี่ยวกับรูปแบบและปัจจัยที่เอื้อต่อพฤติกรรมเบี่ยงเบนในการหาเสียงเลือกตั้งระดับท้องถิ่น โดยวิธีพรรณนาความ (descriptive analysis)

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 380 คน จาก 7 ตำบล ในพื้นที่อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก เมื่อครั้งมีการเลือกตั้ง ในวันที่ 18 กรกฎาคม พ.ศ. 2547 สามารถจำแนกเป็นประเภทได้ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.1 จำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน (n)	ร้อยละ (%)
ชาย	173	45.50
หญิง	207	54.50
รวม	380	100

จากตารางที่ 4.1 พบว่าจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ทั้ง 7 ตำบล ในพื้นที่อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่วนมากเป็นเพศหญิง จำนวน 207 คน (คิดเป็นร้อยละ 54.50) และเป็นเพศชายในอัตราใกล้เคียงกัน จำนวน 173 คน (คิดเป็นร้อยละ 45.50)

ตารางที่ 4.2 จำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามศาสนา

ศาสนา	จำนวน (n)	ร้อยละ (%)
พุทธ	371	97.60
คริสต์	8	2.10
อิสลาม	1	0.30
รวม	380	100

จากตารางที่ 4.2 พบว่าจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ทั้ง 7 ตำบล ในพื้นที่อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ 371 คน (คิดเป็นร้อยละ 97.60) ศาสนาคริสต์ 8 คน (คิดเป็นร้อยละ 2.10) และศาสนาอิสลาม 1 คน (คิดเป็นร้อยละ 0.30) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.3 จำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน (n)	ร้อยละ (%)
18 – 20	25	6.60
21 – 30	63	16.60
31 – 40	105	27.60
41 – 50	123	32.40
51 – 60	471	12.40
61 ปีขึ้นไป	17	4.50
รวม	380	100

จากตารางที่ 4.3 พบว่าจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ทั้ง 7 ตำบล ในพื้นที่อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่มีอายุในระหว่าง 41 – 50 ปี จำนวน 123 คน (คิดเป็นร้อยละ 32.40) รองลงมา อายุในระหว่าง 31 – 40 ปี จำนวน 105 คน (คิดเป็นร้อยละ 27.60) ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 61 ปีขึ้นไป จะมีจำนวนน้อยที่สุด คือ 17 คน (คิดเป็นร้อยละ 4.50)

ตารางที่ 4.4 จำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสถานภาพ

สถานภาพ	จำนวน (n)	ร้อยละ (%)
โสด	85	22.40
สมรส	275	72.40
หย่าร้าง/ม่าย	20	5.20
รวม	380	100

จากตารางที่ 4.4 พบว่าจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ทั้ง 7 ตำบล ในพื้นที่อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะมีสถานภาพสมรสแล้ว จำนวน 275 คน (คิดเป็นร้อยละ 72.40) รองลงมา มีสถานภาพโสด จำนวน 85 คน (คิดเป็นร้อยละ 22.40) และมีสถานภาพหย่าร้าง/ ม่าย จำนวน 20 คน (คิดเป็นร้อยละ 5.20) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.5 จำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวน (n)	ร้อยละ (%)
รับราชการ	17	4.50
รัฐวิสาหกิจ	4	1.10
ธุรกิจส่วนตัว	25	6.60
รับจ้าง	110	28.90
เกษตรกร	160	42.10
ค้าขาย	32	8.40
อื่นๆ	32	8.40
รวม	380	100

จากตารางที่ 4.5 พบว่าจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ทั้ง 7 ตำบล ในพื้นที่อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพเกษตรกร จำนวน 160 คน (คิดเป็นร้อยละ 42.10) รองลงมาประกอบอาชีพรับจ้าง จำนวน 110 คน (คิดเป็นร้อยละ 28.90) และประกอบอาชีพรัฐวิสาหกิจน้อยที่สุด จำนวน 4 คน (คิดเป็นร้อยละ 1.10) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.6 จำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน (n)	ร้อยละ (%)
ประถมศึกษา	187	49.20
มัธยมศึกษาตอนต้น	68	17.90
มัธยมศึกษาตอนปลาย	56	14.70
ปวช.	12	3.20
ปวส./อนุปริญญา	25	6.60
ปริญญาตรี	26	6.80
สูงกว่าปริญญาตรี	4	1.10
อื่นๆ	2	0.50
รวม	380	100

จากตารางที่ 4.6 พบว่าจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ทั้ง 7 ตำบล ในพื้นที่อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ จะจบการศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวน 187 คน (คิดเป็นร้อยละ 49.20) รองลงมาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 68 คน (คิดเป็นร้อยละ 17.90) และอื่นๆ จำนวน 2 คน (คิดเป็นร้อยละ 0.5) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.7 จำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรายได้ต่อเดือน

รายได้ต่อเดือน	จำนวน (n)	ร้อยละ (%)
น้อยกว่า 5,000	226	59.50
5,001 – 10,000	115	30.30
10,001 – 15,000	21	5.50
15,001 – 20,000	7	1.80
20,001 ขึ้นไป	11	2.90
รวม	380	100

จากตารางที่ 4.7 พบว่าจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ทั้ง 7 ตำบล ในพื้นที่อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะมีรายได้ ต่อเดือน น้อยกว่า 5,000 บาท จำนวน 226 คน (คิดเป็นร้อยละ 59.50) รองลงมา มีรายได้ 5,001 – 10,000 บาท จำนวน 115 คน (คิดเป็นร้อยละ 30.30) รายได้ 15,001 – 20,000 บาท มีจำนวนน้อยที่สุด จำนวน 7 คน (คิดเป็นร้อยละ 1.80) ตามลำดับ

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์รูปแบบพฤติกรรมเบี่ยงเบนในการหาเสียงเลือกตั้งระดับท้องถิ่น

จากการสำรวจข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 380 คน ทั้ง 7 ตำบล ในพื้นที่อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก เมื่อครั้งมีการเลือกตั้ง ในวันที่ 18 กรกฎาคม พ.ศ. 2547 เกี่ยวกับการที่ได้พบเห็นผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและนายกองค์การบริหารส่วนตำบล หรือหัวหน้าคน มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนในการหาเสียงเลือกตั้งหรือได้ใช้วิธีการต่างๆ ในการหาเสียงที่ผิดกฎหมายเลือกตั้งหรือไม่อย่างนั้น ปรากฏว่าในการเลือกตั้งครั้งนี้มีการพบเห็นผู้สมัครรับเลือกตั้งได้มีพฤติกรรมดังกล่าว ซึ่งสามารถจำแนกรูปแบบได้ตามที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้ให้ข้อมูล ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.8 จำนวนและร้อยละของรูปแบบพฤติกรรมเบี่ยงเบนในการหาเสียงเลือกตั้งระดับท้องถิ่น

รูปแบบพฤติกรรมเบี่ยงเบนในการหาเสียงเลือกตั้ง	จำนวน (n)	ร้อยละ (%)
1. ผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือหัวหน้าคนแจกเงินให้ท่านหรือสมาชิกในครอบครัว		
ใช่	25	6.60
ไม่ใช่	355	93.40
รวม	380	100

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

รูปแบบพฤติกรรมเบี่ยงเบนในการหาเสียงเลือกตั้ง	จำนวน (n)	ร้อยละ (%)
2. ผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือหัวหน้าคณะได้แจกสิ่งของเครื่องใช้ต่างๆให้ท่านหรือสมาชิกในครอบครัว		
ใช่	29	7.60
ไม่ใช่	351	92.40
รวม	380	100
3. ท่านได้พบเห็นผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือหัวหน้าคณะได้แจกเงินให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งในหมู่บ้านหรือชุมชนของท่าน		
ใช่	54	14.20
ไม่ใช่	326	85.80
รวม	380	100
4. ท่านได้พบเห็นผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือหัวหน้าคณะได้แจกสิ่งของให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งในหมู่บ้าน หรือชุมชนของท่าน		
ใช่	54	14.20
ไม่ใช่	326	85.80
รวม	380	100
5. ผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือหัวหน้าคณะได้มาให้สัญญากับหมู่บ้านหรือชุมชนของท่านว่าเมื่อได้รับการเลือกตั้งแล้วจะสร้างสิ่งสาธารณประโยชน์ให้ เช่น ถนน ประปา ฯลฯ		
ใช่	100	26.30
ไม่ใช่	280	73.70
รวม	380	100

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

รูปแบบพฤติกรรมเบี่ยงเบนในการหาเสียงเลือกตั้ง	จำนวน (n)	ร้อยละ (%)
6. ผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือหัวหน้าได้มาช่วยเหลือหมู่บ้านหรือชุมชนของท่านโดยการสร้างหรือซ่อมแซม เช่น ขุดบ่อน้ำ ซ่อมถนน สร้างศาลา วัด ฯลฯ		
ใช่	65	17.10
ไม่ใช่	315	82.90
รวม	380	100
7. ท่านได้พบเห็นว่ามีการจัดมหรสพ เช่น การฉายภาพยนตร์ ลิเก หมอรำคนตรี หรือการแสดงอื่นๆ ในหมู่บ้านหรือชุมชนของท่านโดยผู้สมัครรับเลือกตั้ง หรือหัวหน้าเพื่อหาเสียง		
ใช่	13	3.40
ไม่ใช่	367	96.60
รวม	380	100
8. ท่านได้ไปร่วมงานเลี้ยง หรือพบเห็นการจัดงานเลี้ยงฉลองในหมู่บ้านหรือชุมชนของท่าน เช่น งานฉลองวันเกิด งานฉลองอาคารเรียน งานศิษย์เก่า ฯลฯ ซึ่งจัดหรือสนับสนุนการจัดให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลในหมู่บ้านโดยผู้สมัครรับเลือกตั้ง หรือหัวหน้า		
ใช่	47	12.40
ไม่ใช่	333	87.60
รวม	380	100
9. ท่านเคยถูกข่มขู่หรือ หรือถูกใช้อิทธิพลบังคับไม่ให้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งหรือลงคะแนนให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้งบางคน โดยกลุ่มของผู้สมัครรับเลือกตั้ง หรือหัวหน้า		
ใช่	8	2.10
ไม่ใช่	372	97.90
รวม	380	100

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

รูปแบบพฤติกรรมเบี่ยงเบนในการหาเสียงเลือกตั้ง	จำนวน (n)	ร้อยละ (%)
10. ท่านเคยพบเห็นผู้สมัครรับเลือกตั้ง หรือคนของผู้สมัครรับเลือกตั้ง ข่มขู่ หรือใช้อิทธิพลบังคับผู้มีสิทธิเลือกตั้งบางคนในหมู่บ้าน หรือชุมชนของท่าน หรือไม่ให้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งหรือลงคะแนนให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้งคนอื่นๆ		
ใช่	8	2.10
ไม่ใช่	372	97.90
รวม	380	100
11. ท่านเคยพบเห็นผู้สมัครรับเลือกตั้ง หาเสียงโดยกล่าวโจมตีผู้สมัครฝ่ายตรงข้ามด้วยข้อความที่น่าจะเป็นเท็จหรือเกินความจริง		
ใช่	119	31.30
ไม่ใช่	261	68.70
รวม	380	100
12. ท่านเคยพบว่ากลุ่มต่างๆ หรือโรงเรียนในหมู่บ้าน หรือชุมชนจัดนำเที่ยว เช่น ไปเที่ยวชายทะเลต่างจังหวัด ฯลฯ โดยผู้สมัครรับเลือกตั้ง เป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายให้		
ใช่	49	12.90
ไม่ใช่	331	87.10
รวม	380	100

จากตารางที่ 4.8 พบว่ามีรูปแบบของพฤติกรรมเบี่ยงเบนในการหาเสียงเลือกตั้งระดับท้องถิ่น เมื่อครั้งมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ทั้ง 7 ตำบล ในพื้นที่อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก เมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม พ.ศ. 2547 ดังต่อไปนี้

พบรูปแบบที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งฯหาเสียงโดยการกล่าวโจมตีผู้สมัครฝ่ายตรงข้ามด้วยข้อความที่น่าจะเป็นเท็จหรือเกินความจริงมากที่สุด ร้อยละ 31.30 รองลงมาพบรูปแบบผู้สมัครรับเลือกตั้งฯหรือหัวหน้าคะแนนได้มาให้สัญญากับผู้มีสิทธิเลือกตั้งในหมู่บ้านว่า เมื่อได้รับการเลือกตั้งจะสร้างสิ่งสาธารณประโยชน์ให้ เช่น ถนน ประปา ฯลฯ ร้อยละ 26.30 ส่วนรูปแบบของพฤติกรรมเบี่ยงเบนในการหาเสียงเลือกตั้งที่พบน้อยที่สุดในการเลือกตั้งครั้งนี้คือรูปแบบที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งฯหรือหัวหน้าคะแนนข่มขู่หรือใช้อิทธิพลบังคับผู้มีสิทธิเลือกตั้งในหมู่บ้านไม่ให้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งหรือลงคะแนนให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้งคนอื่น เพียงร้อยละ 2.1 เท่านั้น

ส่วนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล เกี่ยวกับปัจจัยที่เอื้อต่อพฤติกรรมเบี่ยงเบนในการหาเสียงเลือกตั้งระดับท้องถิ่น

จากการสำรวจข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามซึ่งเป็นคำถามปลายเปิด จากกลุ่มตัวอย่างของผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและนายกองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 380 คน ทั้ง 7 ตำบล ในพื้นที่อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก เมื่อครั้งมีการเลือกตั้ง ในวันที่ 18 กรกฎาคม พ.ศ. 2547 โดยผู้วิจัยได้ทำการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่เอื้อต่อพฤติกรรมเบี่ยงเบนในการหาเสียงเลือกตั้งระดับท้องถิ่น ซึ่งกลุ่มตัวอย่างของผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและนายกองค์การบริหารส่วนตำบลได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยดังกล่าว ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.9 จำนวนและร้อยละความคิดเห็นของผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและนายกองค์การบริหารส่วนตำบล เกี่ยวกับปัจจัยที่เอื้อต่อพฤติกรรมเบี่ยงเบนในการหาเสียงเลือกตั้งระดับท้องถิ่น

ปัจจัยที่เอื้อต่อพฤติกรรมเบี่ยงเบนในการหาเสียงเลือกตั้ง	จำนวน (n)	ร้อยละ (%)
ปัจจัยภายใน		
- ฐานะรายได้		
1. การหาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ด้วยการใช้เงินซื้อเสียง การแจกของ ฯลฯ มักเกิดขึ้นในพื้นที่ ที่ประชาชนมีฐานะยากจน		
เห็นด้วย	111	29.20
ไม่เห็นด้วย	269	70.80
รวม	380	100
ปัจจัยภายใน		
- ฐานะรายได้		
2. ประชาชนส่วนใหญ่มักจะเลือกหรือลงคะแนนให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีฐานะร่ำรวยและมีชื่อเสียงในชุมชน		
เห็นด้วย	93	24.50
ไม่เห็นด้วย	287	75.50
รวม	380	100

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

ปัจจัยที่เื้อต่อพฤติกรรมเบียงเบนในการหาเสียงเลือกตั้ง	จำนวน (n)	ร้อยละ (%)
ปัจจัยภายใน		
- ระดับการศึกษา		
3. ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และนายกองค์การบริหารส่วนตำบลมักจะหาเสียงเลือกตั้งด้วยการใช้เงินซื้อเสียง การแจกของ ฯลฯ กับประชาชนที่มีการศึกษาน้อยเนื่องจากสามารถชักจูงได้ง่าย		
เห็นด้วย	101	26.60
ไม่เห็นด้วย	279	73.40
รวม	380	100
ปัจจัยภายใน		
- ทศนคติ		
4. การที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และนายกองค์การบริหารส่วนตำบลหาเสียงด้วยการใช้เงินซื้อเสียง การแจกของ ฯลฯ ถือเป็นเรื่องปกติ เพราะเป็นการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน		
เห็นด้วย	65	17.10
ไม่เห็นด้วย	315	82.90
รวม	380	100
ปัจจัยภายใน		
- ทศนคติ		
5. การที่ท่านพบเห็นผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและนายกองค์การบริหารส่วนตำบลหาเสียงด้วยการใช้เงินซื้อเสียง การแจกของ หรือกระทำการอื่นๆ ที่ผิดกฎหมายเลือกตั้ง ไม่ควรแจ้งเจ้าหน้าที่ตำรวจ เพราะจะทำให้เสียเวลาและอาจได้รับความเดือดร้อน		
เห็นด้วย	66	17.40
ไม่เห็นด้วย	314	82.60
รวม	380	100

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

ปัจจัยที่เื้อต่อพฤติกรรมเบี่ยงเบนในการหาเสียงเลือกตั้ง	จำนวน (n)	ร้อยละ (%)
ปัจจัยภายนอก		
- สภาพสังคม		
6. ท่านไปลงคะแนนเสียงให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเพราะถูกชักนำขอร้องหรือถูกบังคับจากผู้นำชุมชน หรือผู้ที่มีบุญคุณ ที่เคยช่วยเหลือกันมาก่อน		
เห็นด้วย	42	11.10
ไม่เห็นด้วย	338	88.90
รวม	380	100
ปัจจัยภายนอก		
- สภาพสังคม		
7. ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและนายกองค์การบริหารส่วนตำบล มักจะมีบุคคลในชุมชน/หมู่บ้าน ทำตัวเป็นหัวคะแนนมาต่อรองกับผู้สมัครรับเลือกตั้งว่าจะจัดหาคะแนนให้		
เห็นด้วย	144	37.90
ไม่เห็นด้วย	236	62.10
รวม	380	100
ปัจจัยภายนอก		
- สภาพการเมือง		
8. ในพื้นที่ที่มีการแข่งขันทางการเมืองสูง และมีการลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและนายกองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวนหลายคน มักจะมีการหาเสียงโดยการกระทำผิดกฎหมายเลือกตั้ง เช่น การใช้เงินซื้อเสียง การแจกของ ฯลฯ		
เห็นด้วย	144	37.90
ไม่เห็นด้วย	236	62.10
รวม	380	100

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

ปัจจัยที่เอื้อต่อพฤติกรรมเบี่ยงเบนในการหาเสียงเลือกตั้ง	จำนวน (n)	ร้อยละ (%)
ปัจจัยภายนอก		
- สภาพการเมือง		
9. ในพื้นที่ ที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและนายกองค์การบริหารส่วนตำบล มีความเกี่ยวข้องกับนักการเมืองระดับชาติ มักจะมีการหาเสียงโดยการกระทำผิดกฎหมายเลือกตั้ง เช่น การใช้เงินซื้อเสียง การแจกของ ฯลฯ		
เห็นด้วย	120	31.60
ไม่เห็นด้วย	260	68.40
รวม	380	100
ปัจจัยภายนอก		
- สภาพประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น		
10. การที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล หาเสียงด้วยการจัดเลี้ยงและจัดมหรสพต่างๆ ถือเป็นเรื่องปกติ เพราะเป็นประเพณีและวัฒนธรรมของท้องถิ่น		
เห็นด้วย	78	20.50
ไม่เห็นด้วย	302	79.50
รวม	380	100

จากตารางที่ 4.9 พบว่าผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ทั้ง 7 ตำบลในพื้นที่อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่เอื้อต่อพฤติกรรมเบี่ยงเบนในการหาเสียงเลือกตั้งระดับท้องถิ่น ในการจัดให้มีการเลือกตั้ง เมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม พ.ศ. 2547 ดังต่อไปนี้

ปัจจัยภายใน

- ฐานะรายได้

กลุ่มตัวอย่างผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยที่ว่าการหาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ด้วยการใช้เงินซื้อเสียงการแจกของ ฯลฯ มักเกิดขึ้นในพื้นที่ที่ประชาชนมีฐานะยากจน จำนวน 269 คน คิดเป็นร้อยละ 70.80 และมีส่วนน้อยที่เห็นด้วย จำนวน 111 คน คิดเป็นร้อยละ 29.20

กลุ่มตัวอย่างผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยที่ว่าประชาชนส่วนใหญ่มักจะเลือกหรือลงคะแนนให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีฐานะร่ำรวย และมีชื่อเสียงในชุมชน จำนวน 287 คน คิดเป็นร้อยละ 75.50 และมีส่วนน้อยที่เห็นด้วย จำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 24.50 คน

- ระดับการศึกษา

กลุ่มตัวอย่างผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยที่ว่าผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและนายกองค์การบริหารส่วนตำบล มักจะหาเสียงเลือกตั้งด้วยการใช้เงินซื้อเสียง การแจกของ ฯลฯ กับประชาชนที่มีการศึกษาน้อย เนื่องจากสามารถชักจูงได้ง่าย จำนวน 279 คน คิดเป็นร้อยละ 73.40 และมีส่วนน้อยที่เห็นด้วย จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 26.60

- ทักษะคดี

กลุ่มตัวอย่างผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและนายกองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยที่ว่าการที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและนายกองค์การบริหารส่วนตำบล หาเสียงด้วยการใช้เงินซื้อเสียง การแจกของ ฯลฯ ถือว่าเป็นเรื่องปกติ เพราะเป็นการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน จำนวน 315 คน คิดเป็นร้อยละ 82.90 และมีส่วนน้อยที่เห็นด้วย จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 17.10

กลุ่มตัวอย่างผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วย ที่ว่าการพบเห็นผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและนายกองค์การบริหารส่วนตำบล หาเสียงด้วยการใช้เงินซื้อเสียง การแจกของ หรือกระทำการอื่นๆที่ผิดกฎหมายเลือกตั้ง ไม่ควรแจ้งเจ้าหน้าที่ตำรวจ เพราะจะทำให้เสียเวลาและอาจได้รับความเดือดร้อน จำนวน 314 คน คิดเป็นร้อยละ 82.60 และมีส่วนน้อยที่เห็นด้วย จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 17.40 คน

ปัจจัยภายนอก

- สภาพสังคม

กลุ่มตัวอย่างผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยที่ว่า การไปลงคะแนนเสียงให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและนายกองค์การบริหารส่วนตำบล เพราะถูกชักนำ ขอร้องหรือถูกบังคับจากผู้นำชุมชน หรือผู้ที่มีบุญคุณที่เคยช่วยเหลือกันมาก่อน จำนวน 338 คน คิดเป็นร้อยละ 88.90 และมีส่วนน้อยที่เห็นด้วย จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 11.10

กลุ่มตัวอย่างผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วย ที่ว่าในการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและนายกองค์การบริหารส่วนตำบล มักจะมีบุคคลในชุมชน หรือหมู่บ้าน ทำตัวเป็นหัวคะแนน มาต่อรองกับผู้สมัครรับเลือกตั้งว่าจะจัดหาคะแนนให้ จำนวน 236 คน คิดเป็นร้อยละ 62.10 และมีส่วนน้อยที่เห็นด้วย จำนวน 144 คน คิดเป็นร้อยละ 37.90

- สภาพการเมือง

กลุ่มตัวอย่างผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วย ที่ว่าในพื้นที่ที่มีการแข่งขันทางการเมืองสูงและมีการลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและนายกองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวนหลายคน มักจะมีการหาเสียงโดยการกระทำผิดกฎหมายเลือกตั้ง จำนวน 236 คน คิดเป็นร้อยละ 62.10 และมีส่วนน้อยที่เห็นด้วย จำนวน 144 คน คิดเป็นร้อยละ 37.90

กลุ่มตัวอย่างผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยที่ว่า ในพื้นที่ที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและนายกองค์การบริหารส่วนตำบล มีความเกี่ยวข้องกับนักการเมืองระดับชาติ มักจะมีการหาเสียงโดยการกระทำผิดกฎหมายเลือกตั้ง เช่น การจ่ายเงินซื้อเสียง การแจกของ ฯลฯ จำนวน 260 คน คิดเป็นร้อยละ 68.40 และมีส่วนน้อยเห็นด้วย จำนวน 120 คน คิดเป็นร้อยละ 31.60

- สภาพประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น

กลุ่มตัวอย่างผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วย ที่ว่าการที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและนายกองค์การบริหารส่วนตำบล หาเสียงด้วยการจัดเลี้ยงและจัดมหรสพต่างๆ เป็นเรื่องปกติ เพราะถือเป็นประเพณีและวัฒนธรรมของท้องถิ่น จำนวน 302 คน คิดเป็นร้อยละ 79.50 และมีส่วนน้อยที่เห็นด้วย จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 20.50

อย่างไรก็ตามถึงแม้ว่าจะเป็นความคิดเห็นของประชาชนเพียงส่วนน้อยที่เห็นด้วยกับกรณีดังกล่าว แต่ผู้วิจัยก็มีความเห็นว่าควรที่จะปรับเปลี่ยนทัศนคติของประชาชนให้เป็นไปในทางที่ถูกต้อง เพราะหากประชาชนยังเข้าใจเช่นนี้ต่อไป จะทำให้เกิดปัญหาต่อการพัฒนาระบบการเมืองการปกครองของไทยในอนาคต

ส่วนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและนายกองค์การบริหารส่วนตำบล เกี่ยวกับรูปแบบและปัจจัยที่เอื้อต่อพฤติกรรมเบี่ยงเบนในการหาเสียงเลือกตั้งระดับท้องถิ่น

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ถึงรูปแบบของพฤติกรรมเบี่ยงเบนในการหาเสียงเลือกตั้งระดับท้องถิ่น และความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดพฤติกรรมเบี่ยงเบนในการหาเสียงเลือกตั้งระดับท้องถิ่น เมื่อครั้งมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในวันที่ 18 กรกฎาคม พ.ศ. 2548 โดยได้เลือกนำตัวอย่างคำสัมภาษณ์ของผู้สมัครรับเลือกตั้งบางคนมานำเสนอดังต่อไปนี้

นายสำเนียง ทองไหลมา นายกองค์การบริหารส่วนตำบลชัยนาม ได้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับรูปแบบของพฤติกรรมเบี่ยงเบนในการหาเสียงเลือกตั้งว่า

“..... ในการเลือกตั้ง เมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม 2549 ที่ผ่านมา มีผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบางคน ได้ใช้วิธีให้ห้วคะแนนรวบรวมรายชื่อชาวบ้าน และจ่ายเงินซื้อเสียงผ่านห้วคะแนน ไม่เกินรายละ 200 บาท และมีการหาเสียงโดยการแจกเชื้อให้แก่อุ้มต่าง ๆ ภายในหมู่บ้าน แต่ก็ทำกันไม่มากนักเพราะพื้นที่ตำบลไม่กว้าง ส่วนใหญ่ผู้สมัครรับเลือกตั้ง และประชาชนจะรู้จักกันหรือเป็นเครือญาติกัน รวมทั้งต้องระมัดระวังเพราะกลัวว่าจะมีความผิดตามกฎหมาย

นอกจากนั้นยังได้มีการหาเสียงโดยการกล่าวโจมตีระหว่างผู้สมัครด้วยกันเอง เช่น บอกว่าถ้าหากผู้สมัครคนนั้นได้รับการเลือกตั้งมาเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หรือนายกองค์การบริหารส่วนตำบลแล้ว จะโกงกินงบประมาณของทางราชการ

การหาเสียงโดยวิธีสนับสนุน หรือให้สัญญาว่าจะสนับสนุนในการก่อสร้าง หรือซ่อมแซมสิ่งสาธารณประโยชน์ ส่วนใหญ่ผู้สมัครจะรับปากว่าหากได้รับการเลือกตั้งแล้วจะใช้งบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลมาดำเนินการให้

การหาเสียงด้วยการจัดเลี้ยง จะແບ່ງในรูปการจัดงาน เช่น งานเลี้ยงศิษย์เก่า โดยผู้สมัครจะมอบของ หรือมอบเงินให้คณะกรรมการของโรงเรียน

การหาเสียงด้วยการใช้สิทธิพลข่มขู่ โดยผู้สมัครจะไปบอกกับชาวบ้านว่าหากไม่เลือกหรือลงคะแนนให้ ถ้าตนเองได้เป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หรือนายกองการบริหารส่วนตำบลแล้วจะไม่เอางบประมาณมาลงในพื้นที่เพื่อก่อสร้างสิ่งสาธารณประโยชน์ให้แก่หมู่บ้าน แต่ปัจจุบันชาวบ้านไม่ค่อยเชื่อเท่าไรนัก เพราะจะมองในเรื่องความดีหรือผลงานเดิม ๆ มากกว่า

การหาเสียงด้วยการจัดฉายภาพยนตร์ หรือ คนตรี ในพื้นที่ไม่ทำกัน เพราะไม่ได้ผลและใช้เงินลงทุนสูง นอกจากนั้นอาจจะถูกฝ่ายตรงข้ามร้องเรียนต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ง่าย เพราะมีหลักฐานที่จะเอาความผิดตามกฎหมายได้ชัดเจน

การหาเสียงด้วยการจัดนำเที่ยวในพื้นที่ จะแบ่งในรูปการพากลุ่มหรือองค์กรในชุมชนไปศึกษาดูงาน โดยใช้งบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล แล้วถือโอกาสหาเสียงกับกลุ่มดังกล่าว

การหาเสียงโดยการใช้เงินเกินวงเงินที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด ในพื้นที่ของตนเอง น่าจะมีการใช้เงินหาเสียงเกินกว่าที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด (ผู้สมัครนายกองค์การบริหารส่วนตำบลให้ใช้ไม่เกิน 60,000 บาท ผู้สมัครสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลให้ใช้ ไม่เกิน 20,000 บาท)

การหาเสียงรูปแบบอื่น ๆ ที่พบในพื้นที่ คือ การระดมคนช่วยเดินหาเสียงตามหมู่บ้านจำนวนมาก (จ้างรายละไม่เกิน 200 บาท)

และได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่เอื้อต่อพฤติกรรมเบี่ยงเบนในการหาเสียงเลือกตั้งระดับท้องถิ่นว่าการหาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และนายกองค์การบริหารส่วนตำบลด้วยเงินซื้อเสียง การแจกของ ฯลฯ มักจะเกิดขึ้นในพื้นที่ที่ประชาชนมีฐานะยากจน เพราะคนกลุ่มนี้ไม่ค่อยจะคำนึงถึงผลกระทบต่อส่วนรวม จะทำอะไรก็ได้ให้ตัวเองและครอบครัวอยู่รอดก็พอแล้ว

ประชาชนส่วนใหญ่ไม่ได้เลือกหรือลงคะแนนให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและนายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีฐานะร่ำรวยและมีชื่อเสียงในชุมชน เพราะไม่ได้มองที่ฐานะ แต่จะมองถึงวงศ์ตระกูล รวมทั้งความดีและผลงานที่ทำไว้ให้แก่สังคมส่วนรวมมากกว่า

ในฐานะที่ตนเองเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล คิดว่าการที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งหาเสียงด้วยวิธีการที่ผิดกฎหมาย เป็นเพราะต้องการมีตำแหน่ง มีเกียรติในสังคม รวมทั้งไม่มั่นใจในตัวเอง เพราะสร้างผลงานให้ชาวบ้านเห็นน้อย

ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและนายกองค์การบริหารส่วนตำบล มักจะหาเสียงเลือกตั้งด้วยการใช้เงินซื้อเสียง แจกของให้กับประชาชนที่มีการศึกษาน้อย เนื่องจากสามารถชักจูงได้ง่ายไม่ค่อยเข้าใจอะไร ต่างกับคนที่มีการศึกษาสูงสามารถวิเคราะห์อะไรได้ดีกว่า

การที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และนายกองค์การบริหารส่วนตำบลหาเสียงด้วยการใช้เงินซื้อเสียง การแจกของ ถือเป็นเรื่องปกติเพราะประชาชน ในยุคปัจจุบันคิดว่าเงินไม่มา กาไม่เป็น

การที่ได้พบเห็นผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล หาเสียงด้วยการใช้เงินซื้อเสียง การแจกของ หรือกระทำการอื่น ๆ ที่ผิดกฎหมายเลือกตั้ง ไม่อยากแจ้งเจ้าหน้าที่ตำรวจ หรือคณะกรรมการการเลือกตั้ง เพราะกลัวว่าจะได้รับความเดือดร้อน หรือทำให้เสียเวลาที่จะต้องไปให้ปากคำ หรือเป็นพยาน แต่บางคนอาจจะช่วยแจ้งเจ้าหน้าที่ เพราะต้องการให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งที่กระทำผิดโดนใบแดง และให้ญาติพี่น้อง เพื่อนฝูงของตนเองซึ่งผู้สมัครรับเลือกตั้งเหมือนกัน ได้รับการเลือกตั้ง

การไปลงคะแนนเสียงให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ไม่ได้เพราะถูกชักนำ ขอร้องหรือถูกบังคับจากผู้นำชุมชนหรือผู้ที่มีบุญคุณช่วยเหลือกันมาก่อน ส่วนใหญ่เลือกผู้สมัครที่เป็นคนดีมีผลงาน

ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม 2548 ในพื้นที่ของตนเองไม่มีบุคคลในหมู่บ้านทำตัวเป็นหัวคะแนนโดยมาต่อรองว่าจะจัดหาคะแนนให้ เพราะคะแนนเสียงของแต่ละหมู่บ้านมีน้อยและคนในพื้นที่ ก็ไม่มีลักษณะดังกล่าว

ในพื้นที่ที่มีการแข่งขันทางการเมืองสูง และมีการลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และนายกองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวนหลายคน ไม่ใช่จะมีการหาเสียงโดยการกระทำผิดกฎหมายเลือกตั้งด้วยการใช้เงินซื้อเสียง การแจกของ เสมอไป การที่มีผู้สมัครรับเลือกตั้งจำนวนน้อยคนมากกว่าจึงจะมีการซื้อเสียง เพราะถ้ามีการลงสมัครรับเลือกตั้งหลายคนส่วนใหญ่ จะเป็นการลงสมัครเพื่อตัดคะแนนเสียงกันมากกว่า

ในพื้นที่ที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและนายกองค์การบริหารส่วนตำบล มีความเกี่ยวข้องกับนักการเมืองระดับชาติมักจะมีการหาเสียงโดยการกระทำผิดกฎหมายเลือกตั้ง เช่น

การใช้เงินซื้อเสียง การแจกของ เพราะนักการเมืองระดับประเทศ เช่น ส.ส. หรือ ส.ว. กับนักการเมืองระดับท้องถิ่นต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ในการหาเสียงนักการเมืองระดับท้องถิ่นอาศัยนักการเมืองระดับประเทศเป็นเงินทุน นักการเมืองระดับประเทศก็ต้องอาศัยนักการเมืองระดับท้องถิ่นเป็นฐานเสียงให้

การที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล หาเสียงด้วยการจัดเลี้ยงและจัดมหรสพต่าง ๆ ถือเป็นเรื่องปกติตามความรู้สึกของคนไทยที่ชอบการจัดเลี้ยงและสังสรรค์ ตามวิถีไทย.....”

นายสมพร ทัดแพ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลวังทอง ได้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับรูปแบบของพฤติกรรมเบี่ยงเบนในการหาเสียงเลือกตั้งว่า

“..... ในการเลือกตั้ง เมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม 2548 ที่ผ่านมามีผู้สมัครรับเลือกตั้งซื้อเสียงโดยให้หวัคะแนน ซึ่งเป็นผู้นำท้องถิ่นและผู้นำท้องถิ่น ซื้อเสียงให้ประมาณ หั่วละ 100 บาท และมี สจ.บางคนนำเงินมาช่วยซื้อเสียงด้วย

มีการหาเสียงโดยการกล่าวให้ร้ายระหว่างผู้สมัครด้วยกัน ว่าขณะดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล มีการทุจริตงบประมาณของทางราชการ และบอกกับชาวบ้านว่าผู้สมัครฝ่ายตรงข้ามไม่ใช่คนพื้นเพเดิมในหมู่บ้านหรือตำบล ไม่ควรที่จะเลือกให้เป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบล นอกจากนั้นยังใช้หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น ลงข่าวเพื่อโจมตีกันอีกด้วย

มีการหาเสียงโดยการสัญญากับผู้ใหญ่บ้าน ว่าหากตนเองได้รับการเลือกตั้งแล้วจะมาก่อสร้างสิ่งสาธารณประโยชน์ต่าง ๆ ให้ตามความต้องการของคนในหมู่บ้าน และเมื่อก่อสร้างแล้วเสร็จจะแบ่งเปอร์เซ็นต์ที่ได้จากงานก่อสร้างให้ผู้ใหญ่บ้านอีกด้วย

ในพื้นที่ไม่มีการจัดเลี้ยง เช่น งานวันเกิด งานทำบุญขึ้นบ้านใหม่ งานเลี้ยงศิษย์เก่า ในระหว่างการหาเสียงเลือกตั้ง เพราะเป็นการหาเสียงที่มีหลักฐานว่ากระทำผิดชัดเจน เสี่ยงต่อการถูกใบแดง

ในเขตเลือกตั้งของตนไม่มีการใช้สิทธิพลข่มขู่ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ไม่ว่าด้วยวิธีการใดๆ เพื่อให้ไปลงคะแนนให้แก่ตนเอง หรือห้ามมิให้ไปลงคะแนนให้แก่ผู้สมัครรับเลือกตั้งคนอื่น ๆ

ในเขตเลือกตั้งของตน ไม่มีการหาเสียงด้วยการจัดฉายภาพยนตร์ ดนตรี หมอรำ และลิเก เพราะเป็นการหาเสียงที่มีหลักฐานว่ากระทำผิดชัดเจน เสี่ยงต่อการถูกใบแดง เช่นเดียวกัน

ในการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม 2548 เขตพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลวังทอง คณะกรรมการการเลือกตั้ง กำหนดให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีค่าใช้จ่ายในการหาเสียงเลือกตั้งไม่เกินคนละ 30,000 บาท สำหรับผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล มีค่าใช้จ่ายในการหาเสียงเลือกตั้งไม่เกินคนละ 80,000 บาท ส่วนใหญ่ผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การ

บริหารส่วนตำบลจะมีค่าใช้จ่ายในการหาเสียงเลือกตั้ง เกินกว่าที่กำหนด เพราะจะต้องจ่ายค่าใช้จ่ายบางอย่างเช่น ค่าป้ายโฆษณา ค่าจ้างรถแห่ป้าย ฯลฯ ให้แก่ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งเป็นลูกทีมด้วย กรณีมีการ หาเสียงกันเป็นทีม

นอกจากการหาเสียงเลือกตั้งที่ผิดกฎหมายตามที่กล่าวข้างต้นแล้ว ในพื้นที่ยังพบผู้สมัครรับเลือกตั้งบางคนใช้รูปแบบการหาเสียง โดยการปล่อยเงินกู้ แล้วบอกกับผู้กู้ซึ่งมีสิทธิเลือกตั้งว่าถ้าตนเองได้รับการเลือกตั้งแล้วจะไม่เอาเงินคืน

นอกจากนั้นได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่เอื้อต่อพฤติกรรมเบี่ยงเบนในการหาเสียงเลือกตั้งระดับท้องถิ่นว่า ตนเองเห็นด้วยเป็นบางส่วน กับที่ว่าการหาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ด้วยการใช้เงินซื้อเสียง การแจกของ มักเกิดขึ้นในพื้นที่ที่ประชาชนมีฐานะยากจน เพราะผู้สมัครรับเลือกตั้งคิดว่าคนยากจน ถ้ารับเงินจากใครแล้วก็ต้องเลือกคนนั้น และมีบางคนยอมรับเงินแต่เวลาไปเลือกตั้งกลับเลือกไปลงคะแนนเสียงให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งที่เป็นคนดีและมีผลงาน

ประชาชนส่วนใหญ่ไม่ได้เลือกหรือลงคะแนนให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และนายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีฐานะร่ำรวย และมีชื่อเสียงในชุมชนเสมอไป เพราะคนมีเงินมักจะไม่ค่อยจะสนใจชาวบ้าน และชาวบ้านชอบคนที่มาคลุกคลี หรือสนิทสนมกับชาวบ้านมากกว่า

ในฐานะที่ตนเองเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล คิดว่าการที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งหาเสียงด้วยวิธีการที่ผิดกฎหมายเลือกตั้ง เป็นเพราะว่าต้องการที่จะมีตำแหน่ง และมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักของคนในสังคม

ตนเองไม่เห็นด้วย ที่ว่าผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและนายกองค์การบริหารส่วนตำบล มักจะหาเสียงเลือกตั้งด้วยการใช้เงินซื้อเสียง และแจกของกับประชาชนที่มีการศึกษาน้อย เนื่องจากสามารถชักจูงได้ง่าย เพราะคนที่มีการศึกษาสูงไม่ใช่จะไม่ขายเสียง ยกตัวอย่างเช่น คนที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านจัดสรร ส่วนใหญ่จะเป็นข้าราชการ หรือคนที่มีฐานะและการศึกษาดี แต่ผู้สมัครรับเลือกตั้งมักชอบเข้าไปซื้อเสียง เพราะคนกลุ่มนี้คิดว่าถึงใครจะได้รับเลือกตั้ง ก็ไม่ได้มีผลต่อตนเองเท่าไรนัก ใครเอาเงินมาให้ก็จะรับไว้ก่อน ต่างกับชาวบ้าน ที่คาดหวังว่าหากใครได้รับการเลือกตั้ง ก็จะนำโครงการต่าง ๆ มาพัฒนาให้แก่หมู่บ้านของตน

การที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และนายกองค์การบริหารส่วนตำบลหาเสียงด้วยการใช้เงินซื้อเสียง การแจกของ ในสมัยก่อนๆ ชาวบ้านถือว่าเป็นเรื่องปกติ เพราะเป็นการช่วยเหลือกัน แต่ปัจจุบันชาวบ้านรู้แล้วว่า กฎหมายกำหนดให้เป็นการหาเสียงที่ผิดกฎหมาย

ถ้าพบเห็นผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล หาเสียงด้วยการใช้เงินซื้อเสียง การแจกของหรือกระทำการอื่น ๆ ที่ผิดกฎหมายเลือกตั้งประชาชนทั่วไปไม่อยากแจ้งเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือ คณะกรรมการการเลือกตั้ง เพราะจะทำให้เสียเวลาต้องไปเป็นพยานและอาจได้รับความเดือดร้อน เพราะผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ทำผิดไม่พอใจ ส่วนใหญ่คนที่จะไปแจ้งมักจะเป็นหัวคะแนน หรือญาติพี่น้องของผู้สมัครรับเลือกตั้งฝ่ายตรงข้าม เพราะจะคอยจับผิดกันอยู่แล้ว

ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หรือนายกองค์การบริหารส่วนตำบล เมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม 2548 ตนเองไม่ได้ไปลงคะแนนเสียงให้กับผู้สมัครคนใด เพราะถูกชักนำหรือถูกบังคับจากผู้นำชุมชนหรือผู้ที่มีบุญคุณที่เคยให้ความช่วยเหลือกันมาก่อน เพราะตอนนั้นการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งถือเป็นหน้าที่ตามกฎหมาย และในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นชาวบ้านจะไม่ค่อยเชื่อผู้นำหาก บอกมาว่าให้ไปลงคะแนนให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้งคนใดคนหนึ่ง เพราะส่วนใหญ่ชาวบ้านจะรู้จักและคุ้นเคยกับผู้สมัคร และคิดว่าการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นเป็นเรื่องใกล้ตัวและมีผลกระทบกับความเป็นอยู่ของตัวเอง ต่างกันกับการเลือกสมาชิกสภาจังหวัด สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือ สมาชิกวุฒิสภา ชาวบ้านจะเลือกตามผู้นำหรือหัวคะแนน เพราะจะไม่ค่อยรู้จักผู้สมัครเหล่านี้ เท่าไรนัก

ในระหว่างการจัดให้มีการเลือกตั้ง สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล เมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม 2547 มีคนในหมู่บ้านหรือผู้นำชุมชน มาติดต่อกับว่าจะช่วยหาคะแนนเสียงให้ แต่ต่อรองว่าถ้าได้รับการเลือกตั้งแล้วจะต้องนำโครงการต่าง ๆ มาลงให้หมู่บ้าน

ในพื้นที่ที่มีการแข่งขันทางการเมืองสูง และมีการลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และนายกองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวนหลายคน มักจะมีการหาเสียงโดยการกระทำผิดกฎหมายเลือกตั้ง เช่น การใช้เงินซื้อเสียงและแจกของ เพราะผู้สมัครรับเลือกตั้งคิดว่าถ้าใครซื้อเสียง คนนั้นก็ได้รับการเลือกตั้ง

ไม่จริงเสมอไปที่ว่า ในพื้นที่ที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล มีความเกี่ยวข้องกับนักการเมืองระดับชาติ มักจะมีการหาเสียงโดยการกระทำผิดกฎหมายเลือกตั้ง เช่น การใช้เงินซื้อเสียง การแจกของ ฯลฯ ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและนายกองค์การบริหารส่วนตำบล บางคนคิดว่าถ้าช่วยซื้อเสียงให้กับนักการเมืองระดับชาติตนเองกล้าทำ แต่ถ้าถึงเวลาซื้อเสียงให้กับตัวเองบ้างกลับกลัวที่จะมีความผิดตามกฎหมาย

ในยุคก่อน ๆ การที่ผู้สมัครรับเลือกตั้ง หาเสียงเลือกตั้งด้วยการจัดเลี้ยงและจัดมหรสพต่าง ๆ ถือเป็นเรื่องปกติของประเพณีไทยที่ชอบจัดงานเลี้ยง แต่ในปัจจุบันหลังจากมีพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิก

สภาท้องถิ่น หรือ ผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545 แล้ว การหาเสียงด้วยวิธีดังกล่าวถือว่าเป็นความผิดตามกฎหมาย

นายสมหมาย บุญมา ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ได้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับรูปแบบของพฤติกรรมเบี่ยงเบนในการหาเสียงเลือกตั้งว่า

“..... ในการเลือกตั้ง เมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม 2548 ที่ผ่านมามีผู้สมัครรับเลือกตั้งบางคนแจกเงินซื้อเสียงให้ชาวบ้านรายละ 300 บาท โดยเดินจรถรายซื้อชาวบ้าน และจ่ายเงินผ่านห้วคะแนน และแจกเหล้าหรือน้ำอัดลมให้ครัวเรือนละ 2 ขวด

นอกจากนั้น ตนเองยังถูกผู้สมัครฝ่ายตรงข้ามหาเสียงโดยกล่าวโจมตีว่าไม่ใช่เป็นคนในพื้นที่ย้ายมาจากที่อื่น ไม่มีข้อมูล ไม่รู้ปัญหาชาวบ้าน และยังถูกใส่ร้ายว่าใช้เงินซื้อเสียงชาวบ้าน ไม่สมควรเลือกเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

มีผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ให้สัญญากับชาวบ้านว่าหากได้รับเลือกตั้งแล้ว จะก่อสร้างถนน หรือก่อสร้างประปาให้ นอกจากนั้นยังใช้วิธีสวมรอยหลอกลวงชาวบ้านว่าโครงการที่หน่วยงานราชการมาดำเนินการก่อนจัดให้มีการเลือกตั้ง เป็นผลงานของตนเองที่ติดต่อของงบประมาณมาให้

ในเขตเลือกตั้งของตนเอง ไม่มีการจัดเลี้ยงต่าง ๆ ในระหว่างการหาเสียงเลือกตั้ง ไม่ว่าจะเป็นการเลี้ยงฉลองวันเกิด หรืองานทำบุญขึ้นบ้านใหม่ เพราะการหาเสียงด้วยวิธีแบบนี้ผู้สมัครรับเลือกตั้งกลัวมีความผิด เนื่องจากมีหลักฐานชัดเจน และกลัวผู้สมัครรับเลือกตั้งฝ่ายตรงข้ามคอยจับผิด

ในเขตเลือกตั้งของตนเองไม่มีผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หรือนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และห้วคะแนนคนใด ใช้สิทธิพลข่มขู่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งให้ไปลงคะแนนให้แก่ตนเอง หรือห้ามมิให้ไปลงคะแนนให้แก่ผู้สมัครรับเลือกตั้งคนอื่น ๆ

ในเขตเลือกตั้งของตนเอง ไม่มีผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หรือนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และห้วคะแนนคนใด หาเสียงด้วยการจัดฉายภาพยนตร์ ดนตรี หรือลิเก เพราะมีหลักฐานที่เอาผิดได้ชัดเจน

ในเขตเลือกตั้งของตนเอง มีผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หรือนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ที่เป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลคนเดิม หรือประธานกองทุนหมู่บ้าน หาเสียงด้วยการพาไปศึกษาดูงาน และจัดนำเที่ยว โดยใช้งบประมาณของทางราชการ เช่น พาท่องเที่ยวจังหวัดกาญจนบุรี ฯลฯ

ในการหาเสียงเลือกตั้งมีผู้สมัครรับเลือกตั้งบางคนใช้เงินเป็นค่าใช้จ่ายในการหาเสียงเกินจากที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด (30,000 บาท) เนื่องจากต้องใช้เงินจ้าง และเลี้ยงหวัคะแนนรวมทั้งการใช้เงินซื้อเสียง

นอกจากการหาเสียงที่ผิดกฎหมายข้างต้นแล้ว ยังมีรูปแบบหาเสียงอื่น ๆ อีก เช่น กรณีผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นกรรมการสุบนำด้วยไฟฟ้า จะหาเสียงกับชาวบ้านว่าถ้าหากได้รับเลือกตั้งแล้ว จะไม่เก็บค่าบริการสุบนำเข้านา ไร่ละ 300 บาท ต่อปี

นอกจากนั้นยังได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่เอื้อต่อพฤติกรรมเบี่ยงเบนในการหาเสียงเลือกตั้งระดับท้องถิ่นว่า การหาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และนายกองค์การบริหารส่วนตำบลด้วยการใช้เงินซื้อเสียง การแจกของ มักเกิดขึ้นในพื้นที่ที่ประชาชนมีฐานะยากจน เพราะประชาชนกลุ่มนี้คิดว่าผลการเลือกตั้งไม่ได้เกี่ยวข้องกับตนเองมากนัก ใครได้เป็น ตนเองก็มีสภาพเหมือนเดิมไม่มีอะไรเปลี่ยนแปลง ยอมรับเงินซื้อเสียงยังมีประโยชน์กว่า

ประชาชนส่วนใหญ่มักจะเลือกหรือลงคะแนนให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และนายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีฐานะร่ำรวย และมีชื่อเสียงในชุมชน เพราะคนกลุ่มนี้มีเงินทุน สามารถให้ความช่วยเหลือได้ในเวลาที่เดือดร้อน

ในฐานะตนเองเป็นผู้สมัครสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล คิดว่าการที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งมีการหาเสียงที่ผิดกฎหมาย เพราะต้องการมีตำแหน่งมีชื่อเสียงและอยากได้ผลประโยชน์

การที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล มักจะหาเสียงเลือกตั้งด้วยการใช้เงินซื้อเสียง และแจกของให้กับประชาชนที่มีการศึกษาน้อย เนื่องจากสามารถชักจูงได้ง่าย ไม่เป็นความจริงทั้งหมด เพราะว่าประชาชนบางคน มีการศึกษาสูงก็ยังรับเงินซื้อเสียง แม้แต่ข้าราชการ

การที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล หาเสียงด้วยการใช้เงินซื้อเสียง และการแจกของ ไม่ถือเป็นเรื่องปกติของการ ให้ ความช่วยเหลือกัน เพราะปัจจุบันชาวบ้านรู้แล้วว่าเป็นการหาเสียงเลือกตั้งที่ผิดกฎหมาย

ถ้าพบเห็นผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล หาเสียงด้วยการใช้เงินซื้อเสียง และแจกของ หรือกระทำการอื่น ๆ ที่ผิดกฎหมายเลือกตั้งตนเองไม่ยอมเข้าหาหน้าตำรวจ หรือคณะกรรมการการเลือกตั้ง เพราะเป็นเรื่องเสียเวลาต้องไปให้การและเป็นพยานกับเจ้าหน้าที่ สำหรับบางคนถ้าพรรคพวก หรือญาติพี่น้องตนเองลงสมัครด้วย ถ้าพบเห็นผู้สมัครฝ่ายตรงข้ามซื้อสิทธิขายเสียงก็อาจจะไปแจ้งได้เหมือนกัน

การไปลงคะแนนเสียงให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและนายกองค์การบริหารส่วนตำบล มีส่วนที่ถูกชักนำหรือถูกบังคับจากผู้นำชุมชน หรือผู้ที่มีบุญคุณที่เคยให้ความช่วยเหลือกันมาก่อน เพราะชาวบ้านเวลาเดี๋ยวดร้อนต้องคอยไปฟังพาอาศัยคนเหล่านี้ เวลาถูกขอร้องบ้างก็ต้องทำตาม เหมือนเป็นการตอบแทนบุญคุณกัน

ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล จะมีคนในหมู่บ้านทำตัวเป็นหัวคะแนนมาต่อรองกับตนเองซึ่งเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ว่าถ้าตนเองซื้อเสียงโดยให้เงินสูงกว่าผู้สมัครรายอื่น ๆ จะมีโอกาสชนะการเลือกตั้ง

ในพื้นที่ที่มีการแข่งขันทางการเมืองสูง และมีการลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และนายกองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวนหลายคน มักจะมีการหาเสียงโดยการกระทำผิดกฎหมายเลือกตั้ง เช่น การใช้เงินซื้อเสียงและแจกของ เพราะผู้สมัครกลัวไม่ชนะการเลือกตั้ง ยิ่งแข่งขันกันมากก็ยิ่งมีการซื้อเสียงกันมากขึ้น

ในพื้นที่ที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล มีความเกี่ยวข้องกับนักการเมืองระดับชาติมักจะมีการหาเสียง โดยการกระทำผิดกฎหมายเลือกตั้ง เช่น การใช้เงินซื้อเสียง และแจกของ เพราะนักการเมืองระดับชาติจะคอยหนุนหลัง เป็นผู้สนับสนุนทุนในการหาเสียงให้ ซึ่งส่วนใหญ่ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ที่นักการเมืองระดับชาติสนับสนุนจะเป็นหัวคะแนนหรือฐานเสียงของตนเอง ซึ่งคนทั้งสองกลุ่มนี้จะต้องพึ่งพาอาศัยกันในเวลาหาเสียงอยู่เสมอ

การที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล หาเสียงด้วยการจัดเลี้ยง และจัดมหรสพต่าง ๆ ปัจจุบันไม่ถือว่าเป็นเรื่องปกติตามประเพณีและวัฒนธรรมของสังคมไทย เพราะกฎหมายกำหนดว่าเป็นการหาเสียงที่ผิดกฎหมายแล้ว....”

จากตัวอย่างคำสัมภาษณ์ข้างต้น หากวิเคราะห์แล้วจะเห็นได้ว่ากลุ่มตัวอย่างผู้สมัครรับเลือกตั้งแต่ละคนจะให้ข้อมูลในแต่ละประเด็นคำถามทั้งเหมือนกันและแตกต่างกัน ซึ่งสามารถทำการสรุปข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ทั้งหมดเป็นภาพรวมได้ดังต่อไปนี้

4.1 รูปแบบของพฤติกรรมเบี่ยงเบนในการเสียงเลือกตั้งระดับท้องถิ่น

4.1.1 รูปแบบการหาเสียงโดยวิธีซื้อเสียง แจกของ หรือสัญญาว่าจะให้เงิน สิ่งของ เพื่อจูงใจให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนให้แก่ตนเอง ในการหาเสียงเลือกตั้งครั้งนี้กลุ่มตัวอย่างผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ได้ให้สัมภาษณ์ว่า พบผู้สมัครบางคนหาเสียงโดยการแจกเงินเพื่อซื้อคะแนนด้วยตนเอง และให้บรรดาหัวคะแนนแจกเงินให้แก่ชาวบ้านที่

เป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งบ้าง รายละเอียด 200 บาท โดยกำชับให้เลือกทั้งตัวผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และผู้สมัครนายกองค์การบริหารส่วนตำบล เนื่องจากอยู่ทีมเดียวกัน ซึ่งวิธีการหาเสียงแบบนี้เป็นวิธีการหาเสียง แบบพ่วงกัน ส่วนการหาเสียงด้วยการแจกของ ส่วนใหญ่จะเป็นการแจกสุราและเบียร์หรือให้เงินชาวบ้านไปซื้อเอง รวมทั้งยังให้สัญญาด้วยว่าถ้าได้รับการเลือกตั้งแล้วจะจัดงานเลี้ยงฉลองเพื่อเป็นการตอบแทน แต่ไม่ค่อยจะมีใครกล้าใช้เงินซื้อเสียง และแจกของ มากเท่าใดนัก เพราะกลัวว่าคณะกรรมการการเลือกตั้งแจกใบแดง โดยส่วนมากจะหลบเลี่ยงกฎหมาย โดยทำล่วงหน้าหกสิบวันก่อนที่จะครบวาระการดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จนถึงวันเลือกตั้ง

4.1.2 รูปแบบการหาเสียงเลือกตั้งโดยการกล่าวโจมตีใส่ร้ายด้วยความเท็จ และปล่อยข่าวลือ ทำให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ไม่มั่นใจในตัวผู้สมัครรับเลือกตั้งฝ่ายตรงข้าม ในการหาเสียงเลือกตั้งครั้งนี้ กลุ่มตัวอย่าง ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ได้ให้สัมภาษณ์ว่ามีผู้สมัครรับเลือกตั้ง ได้ใช้วิธีหาเสียงโดยการกล่าวโจมตีและใส่ร้ายผู้สมัครรับเลือกตั้งฝ่ายตรงข้ามมากกว่าการหาเสียงรูปแบบอื่นๆ ด้วยถ้อยคำดังต่อไปนี้

- 1) มีการกล่าวโจมตีและใส่ร้ายว่า ถ้าผู้สมัครรับเลือกตั้งฝ่ายตรงข้ามได้รับการเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลแล้ว จะต้องโกงกินงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล เพราะประกอบอาชีพเป็นผู้รับเหมา
- 2) มีการกล่าวโจมตีและใส่ร้ายผู้สมัครรับเลือกตั้งฝ่ายตรงข้ามว่าขาดคุณสมบัติในการสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ทั้งที่คณะกรรมการการเลือกตั้งได้ตรวจสอบคุณสมบัติว่าถูกต้องตามกฎหมายแล้ว เพื่อต้องการที่จะให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งหลงเชื่อและเปลี่ยนใจมาลงคะแนนแก่ตนเอง
- 3) มีการกล่าวโจมตีและใส่ร้ายผู้สมัครฝ่ายตรงข้ามว่าไม่ใช่คนในพื้นที่ และเป็นคนเห็นแก่ตัว เอาแต่ประโยชน์ส่วนตน หรือเป็นคนมีความรู้น้อย เพื่อให้เกิดความเสื่อมศรัทธาในตัวผู้สมัครรับเลือกตั้งรายนั้น นอกจากนั้นยังใช้สื่อ เช่นหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นลงข่าวเพื่อสร้างภาพลบให้แก่ผู้สมัครฝ่ายตรงข้ามด้วย

4.1.3 รูปแบบการหาเสียงเลือกตั้งโดยวิธีสนับสนุน หรือให้สัญญาว่าจะสนับสนุนในการก่อสร้าง หรือซ่อมแซม สิ่งสาธารณประโยชน์ เช่น ซ่อมถนน สร้างศาลา วัด ขุดบ่อน้ำ ฯลฯ เพื่อเป็นการหาเสียง ในการหาเสียงเลือกตั้งครั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ได้ให้สัมภาษณ์ว่าผู้สมัครรับเลือกตั้งบางคน ได้ใช้วิธีโน้มน้าวให้ชาวบ้านหลงเชื่อ โดยให้สัญญาว่าถ้าได้รับการเลือกตั้งแล้ว จะก่อสร้างถนน ประปาหมู่บ้าน หรือสิ่ง

สาธารณประโยชน์อื่นๆให้ แต่พอได้รับการเลือกตั้งแล้วก็ไม่ได้ทำตามที่ได้สัญญาไว้ หรือใช้วิธีสวมรอยโดยการหลอกลวงชาวบ้านว่าโครงการที่หน่วยงานของราชการมา ดำเนินการก่อนมีการเลือกตั้ง เป็นผลงานของตนเองที่ติดต่อบริษัทประมาณมาให้ นอกจากนั้นยังให้สัญญากับผู้นำท้องถิ่นว่า ถ้าตนเองได้รับตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลแล้ว หากมีโครงการก่อสร้างต่างๆ มาทำในพื้นที่ก็จะแบ่งเปอร์เซ็นต์จากงานก่อสร้างให้อีกด้วย

4.1.4 รูปแบบการหาเสียงเลือกตั้งด้วยการจัดเลี้ยงต่างๆในระหว่างการหาเสียงเลือกตั้ง โดยผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล หรือหัวหน้า ในการหาเสียงเลือกตั้งครั้งนี้กลุ่มตัวอย่างผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิก สภาองค์การบริหารส่วนตำบล และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ได้ให้สัมภาษณ์ว่า ผู้สมัครรับเลือกตั้งบางคนใช้วิธีให้เงินหัวคะแนนไปจัดเลี้ยงชาวบ้าน และให้เชิญตนเองไปร่วมงาน แล้วถือโอกาสหาเสียงกับคนที่อยู่ในงานเลี้ยง หรือใช้วิธีจัดเลี้ยงชาวบ้านล่วงหน้าหกสิบวันก่อนที่จะครบวาระการดำรงตำแหน่งของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อหลบเลี่ยงความผิดตามกฎหมาย แต่ได้มีกลุ่มตัวอย่างผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบางคน บอกว่าการหาเสียงเลือกตั้งครั้งนี้ไม่ค่อยจะมีการจัดงานเลี้ยง อาจเป็นเพราะว่ากลัวมีความผิดและถูกใบแดง ประกอบกับการที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งเริ่มมีความรู้เกี่ยวกับกฎหมายเลือกตั้งมากขึ้น จากการประชาสัมพันธ์และได้รับการอบรมจากหน่วยงานราชการที่รับผิดชอบและเกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง เช่น คณะกรรมการการเลือกตั้ง จังหวัด อำเภอบึง และองค์การบริหารส่วนตำบล

4.1.5 รูปแบบการหาเสียงเลือกตั้งด้วยการใช้สิทธิพลข่มขู่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่ว่าด้วยวิธีการใดๆ เพื่อให้ไปลงคะแนนให้แก่ตนเอง หรือห้ามมิให้ไปลงคะแนนให้แก่ผู้สมัครรับเลือกตั้งคนอื่นๆ ในการหาเสียงเลือกตั้งครั้งนี้กลุ่มตัวอย่าง ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ได้ให้สัมภาษณ์ว่ามีเป็นส่วนน้อยที่ใช้วิธีดังกล่าว เช่น ห้ามมิให้ฝ่ายตรงข้ามหาเสียง และตกลงว่าถ้าตนเองได้รับการเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบล จะแต่งตั้งให้เป็นรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล หรือข่มขู่ชาวบ้านว่าถ้าไม่เลือกตนเอง ก็จะไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณสำหรับพัฒนาหมู่บ้านและให้ความช่วยเหลือในด้านอื่นๆ แต่ ไม่ค่อยจะได้ผลเท่าใดนัก เพราะเดี๋ยวนี้ชาวบ้านไม่กลัวและไม่เชื่อแล้ว

4.1.6 รูปแบบการหาเสียงเลือกตั้งด้วยการจัดมหรสพ งานรื่นเริง เช่น จัดฉายภาพยนตร์ คนตรี หมอลำ ลิเก เพื่อประโยชน์ในการหาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ในการหาเสียงเลือกตั้งครั้งนี้กลุ่มตัวอย่างผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ได้ให้สัมภาษณ์ว่ามีการจัดมหรสพในระหว่างที่มีการหาเสียงเลือกตั้งน้อย เนื่องจากผู้สมัครรับเลือกตั้งกลัวถูกร้องเรียนจากผู้สมัครรับเลือกตั้งฝ่ายตรงข้าม เพราะเป็นการกระทำผิดกฎหมายเลือกตั้งที่มีพยานหลักฐานชัดเจน และการหาเสียงโดยใช้วิธีดังกล่าวเป็นการลงทุนที่สูงเกินไปสำหรับการเมืองระดับรากหญ้า

4.1.7 รูปแบบการหาเสียงเลือกตั้งด้วยการจัดนำเที่ยว โดยผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล หรือหวัะแนแนเพื่อเป็นการหาเสียง ในการหาเสียงเลือกตั้งครั้งนี้กลุ่มตัวอย่างผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ได้ให้สัมภาษณ์ว่ามีผู้สมัครรับเลือกตั้งบางคนพาไปศึกษาดูงานและไปที่เขวสถานที่ต่างๆ โดยใช้งบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล จากนั้นจึงถือโอกาสหาเสียงและแนะนำตัวเอง การหาเสียงโดยวิธีการจัดนำเที่ยวพบเห็นน้อยกว่าวิธีหาเสียงรูปแบบอื่นๆ เนื่องจากต้องเสียค่าใช้จ่ายมาก จะมีผู้สมัครรับเลือกตั้งที่เคยเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ก่อนแล้วเท่านั้นที่จะหาเสียงโดยวิธีดังกล่าว แต่จะต้องทำล่วงหน้าหกสิบวันก่อนหมดวาระการดำรงตำแหน่ง

4.1.8 รูปแบบการหาเสียงเลือกตั้งด้วยการใช้เงินจำนวนมากในการหาเสียง ซึ่งเกินวงเงินที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด ในการหาเสียงเลือกตั้งครั้งนี้ ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ได้ให้สัมภาษณ์ว่าส่วนใหญ่ผู้สมัครรับเลือกตั้งใช้เงินเป็นค่าใช้จ่ายในการหาเสียงไม่เกินวงเงินตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด ซึ่งในแต่ละตำบลคณะกรรมการการเลือกตั้งจะกำหนดวงเงินค่าใช้จ่ายในการหาเสียงไม่เท่ากัน และค่าใช้จ่ายในการหาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลก็ไม่เท่ากัน (กรณีเป็นผู้สมัครสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล คนละไม่เกิน 20,000 – 30,000 บาท ถ้าเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล คนละไม่เกิน 50,000 – 80,000 บาท) สำหรับจัดทำแผ่นพับ นามบัตรแนะนำตัว ป้ายหาเสียง จ้างรถโฆษณา เนื่องจากบางตำบลมีพื้นที่ไม่กว้าง ส่วนมากประชาชนกับผู้สมัครรับเลือกตั้งจะรู้จักกันหมด และผู้สมัครรับเลือกตั้งมีฐานะไม่ร่ำรวย การหาเสียงจึงเป็นไปอย่างเรียบง่าย ค่าใช้จ่ายในการหาเสียงเลือกตั้งจะอยู่ที่ประมาณคนละ 4,000 - 7,000 บาท

4.1.9 การหาเสียงรูปแบบอื่นๆ ที่มีความผิดตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ.2545 ในการหาเสียงเลือกตั้งครั้งนี้กลุ่มตัวอย่าง ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และนายกองค์การบริหารส่วนตำบลได้ ให้สัมภาษณ์ว่าพบผู้สมัครรับเลือกตั้งบางคนได้ใช้วิธีการหาเสียงรูปแบบอื่นๆ ซึ่งมีความผิดตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ.2545 เช่น

- 1) จักรรถรับส่งเพื่อให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ไปทำงานต่างจังหวัดมาลงคะแนน และให้เงินตอบแทนคนละ 500 บาท
- 2) ให้ข้าราชการช่วยหาเสียง
- 3) ให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งยืมเงิน ถ้าได้รับการเลือกตั้งจะไม่เอาคืน
- 4) จ้างชาวบ้านช่วยเดินหาเสียง โดยจ่ายค่าจ้างเป็นจำนวนเงินที่สูงกว่าปกติ
- 5) ออกค่าบริการสูบน้ำเข้านาแทนชาวบ้าน
- 6) สัญญากับชาวบ้านว่าถ้าได้รับการเลือกตั้งจะให้กู้เงินกองทุนหมู่บ้าน

4.2 ปัจจัยที่เอื้อต่อพฤติกรรมเบี่ยงเบนในการหาเสียงเลือกตั้งระดับท้องถิ่น

ในอดีตที่ผ่านมาได้มีการศึกษาค้นพบว่ามีสาเหตุปัจจัยหลายประการด้วยกัน ที่นำไปสู่การเกิดพฤติกรรมเบี่ยงเบนในการหาเสียงเลือกตั้งของไทย ซึ่งได้แก่ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ตัวบทกฎหมาย รวมทั้งทัศนคติของผู้เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ล้วนแต่มีความเชื่อมโยงและมีอิทธิพลต่อกัน จึงเป็นจุดที่น่าสนใจว่าปัจจัยเหล่านี้จะเกี่ยวข้องและมีส่วนเอื้อต่อพฤติกรรมเบี่ยงเบนในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่น โดยเฉพาะการหาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และนายกองค์การบริหารส่วนตำบลหรือไม่ ในขณะที่สถานการณ์ของประเทศไทยในยุคปัจจุบันได้มีการเปลี่ยนแปลงไปทั้งในด้านระบบการสื่อสารมวลชน และระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีการพัฒนามากยิ่งขึ้น การพัฒนาด้านการศึกษาที่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีการเรียนรู้ได้หลายช่องทาง ที่สำคัญได้มีการปรับปรุงกฎหมายเลือกตั้งให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้จัดให้มีการเลือกตั้งทุกระดับ ตลอดจนได้มีบทลงโทษสำหรับผู้กระทำความผิดกฎหมายเลือกตั้ง ผู้มีสิทธิเลือกตั้งและบุคคลอื่น

ผลจากการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ในพื้นที่ 7 ตำบล ของอำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 21 คน เมื่อครั้งมีการเลือกตั้งในวันที่ 18 กรกฎาคม พ.ศ. 2547 ถึงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่เอื้อต่อพฤติกรรมเบี่ยงเบนในการหาเสียงเลือกตั้ง พบว่ากลุ่มตัวอย่างผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิก

สภาองค์การบริหารส่วนตำบลและนายกองค์การบริหารส่วนตำบลได้มีความคิดเห็นที่หลากหลาย ซึ่งผู้วิจัยได้สรุปความคิดเห็นดังกล่าว โดยแยกออกตามปัจจัยในแต่ละด้านดังต่อไปนี้

ปัจจัยภายใน

- ฐานะรายได้

กลุ่มตัวอย่างของผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการหาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ด้วยการใช้จ่ายเงินซื้อเสียง การแจกของ ฯลฯ ว่า มักจะเกิดขึ้นในพื้นที่ที่ประชาชนมีฐานะยากจนและมีรายได้ต่ำซึ่งประชาชนกลุ่มนี้ต้องการเพียงได้เงินมาเลี้ยงตนเองและครอบครัวให้อยู่รอด ไม่ได้คำนึงถึงผลกระทบต่อสังคมส่วนรวมเท่าใดนัก การที่จะให้ไปลงคะแนนเสียงให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้งคนใดคนหนึ่งจึงเป็นเรื่องไม่ยาก หากมีสิ่งตอบแทนเป็นเงิน หรือสิ่งของ

ในขณะที่มีกลุ่มตัวอย่างผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและนายกองค์การบริหารส่วนตำบลอีกส่วนหนึ่ง มีความคิดเห็นว่าการใช้จ่ายเงินซื้อเสียงและแจกของนั้น เกิดขึ้นได้ทั้งในพื้นที่ที่ประชาชนมีฐานะยากจน และมีฐานะดี ยิ่งในพื้นที่ที่มีความเจริญแล้วยังมีการใช้จ่ายเงินซื้อเสียงมากยิ่งขึ้น และบางคนกลับมีความคิดเห็นว่ทั้งประชาชนที่มีฐานะยากจนและที่มีฐานะดี บางครั้งก็ยอมรับเงินจากผู้สมัครรับเลือกตั้งที่มาซื้อเสียง แต่จะเลือกลงคะแนนให้คนดีและมีผลงาน

ส่วนฐานะรายได้ของผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและนายกองค์การบริหารส่วนตำบล มีผลต่อการได้รับการเลือกตั้งจากประชาชน หรือไม่อย่างไรนั้น จากการสัมภาษณ์ได้ข้อมูลว่าประชาชนในชนบทมักจะเลือกผู้สมัครที่มีฐานะร่ำรวย เพราะต้องคอยที่จะพึ่งพาอาศัยบุคคลเหล่านี้อยู่เสมอ โดยเฉพาะด้านการเงิน ยิ่งถ้ามีอิทธิพลด้วยยิ่งสร้างบารมีและความเกรงใจให้แก่คนในพื้นที่มากยิ่งขึ้น หากมีการซื้อเสียงก็จะได้เปรียบเพราะว่ามีเงินทุนอยู่แล้ว นอกจากนั้นประชาชนยังเชื่อว่าผู้ที่มีฐานะร่ำรวย หรือมีชื่อเสียงในชุมชนสามารถเข้าไปทำงาน เพื่อส่วนรวมได้ โดยไม่คดโกงหรือทุจริตต่อหน้าที่ ดังนั้นโอกาสที่จะได้รับการเลือกตั้งจึงมีมากกว่าคนอื่นๆ ที่มีฐานะค้อยกว่า

แต่ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างผู้สมัครรับเลือกตั้งอีกส่วนหนึ่ง มีความคิดเห็นว่ปัจจุบันประชาชนที่เป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งจะเลือกคนที่ตั้งใจเข้ามาทำงานส่วนรวมให้กับประชาชน ประกอบกับจะต้องเป็นคนมีความรู้ และมีความสามารถ ที่สำคัญต้องมีผลงาน ไม่ได้มองที่ว่ผู้สมัครรับเลือกตั้งจะมีฐานะร่ำรวยหรือไม่

- ความต้องการมีตำแหน่ง เกียรติยศและชื่อเสียง

ในการหาเสียงเลือกตั้งครั้งนี้กลุ่มตัวอย่างผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ได้ให้สัมภาษณ์ว่สาเหตุที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งใช้วิธีการหาเสียง

เลือกตั้งที่ผิดกฎหมาย เพราะว่าการให้ตนเองได้รับการเลือกตั้งและมีตำแหน่ง ยังมีผู้สมัครรับเลือกตั้งมากหรือมีการแข่งขันกันสูงเท่าใดก็ยิ่งมีการหาเสียงเลือกตั้งที่ผิดกฎหมายมากตามไปด้วย นอกจากนั้นยังอาจเป็นเพราะว่าผู้สมัครรับเลือกตั้งบางคนไม่เคยสร้างผลงานหรือเคยช่วยเหลือชาวบ้านในตำบลและหมู่บ้านมาก่อนเลย เมื่อถึงคราวที่มีการเลือกตั้งก็จะใช้วิธีซื้อเสียง หรือวิธีอื่นๆ ที่ผิดกฎหมายเลือกตั้งเพื่อแลกกับคะแนนเสียง หรือผู้สมัครรับเลือกตั้งบางคนคิดว่าการลงทุนโดยใช้เงินซื้อเสียงและแจกของ ฯลฯ คຸ້ມคຳกับการได้รับคำตอบแทนตำแหน่ง เกียรติยศ ชื่อเสียง ตลอดจนผลประโยชน์อื่นๆ นอกจากนั้นยังเกิดจากการขาดจิตสำนึกและขาดความรู้ความเข้าใจในกฎหมายเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้ง

- ระดับการศึกษา

กลุ่มตัวอย่างของผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการหาเสียงเลือกตั้งด้วยการใช้เงินซื้อเสียง การแจกของ ฯลฯ กับประชาชนที่มีการศึกษาน้อยว่า ผู้สมัครรับเลือกตั้งส่วนใหญ่จะชอบใช้วิธีดังกล่าวกับประชาชนกลุ่มนี้ เพราะสามารถชักนำได้ง่ายโดยใช้เงินซื้อเสียง และยังเชื่อในเรื่องเกี่ยวกับบาปบุญคุณโทษ เมื่อรับเงินหรือสิ่งของจากใครแล้ว ต้องลงคะแนนให้คนนั้น

ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างผู้สมัครรับเลือกตั้งอีกส่วนหนึ่ง มีความคิดเห็นว่าประชาชนที่มีการศึกษาน้อย ไม่สามารถชักจูงโดยใช้เงินซื้อเสียง และแจกของได้ทั้งหมด เนื่องจากปัจจุบัน มีการประชาสัมพันธ์ ตลอดจนการใช้สื่อต่างๆ รมรณก์เกี่ยวกับการซื้อสิทธิขายเสียงเป็นไปอย่างทั่วถึงทุกพื้นที่ สร้างความรู้ความเข้าใจให้เกิดแก่ประชาชนมากยิ่งขึ้น หรือคนที่มีการศึกษาน้อยอาจจะมีความเชื่อมั่น เชื่อถือ และไว้วางใจในตัวผู้สมัครคนใดคนหนึ่ง การใช้เงินซื้อเสียงหรือแจกของ ก็ไม่สามารถใช้กับคนกลุ่มนี้ได้เหมือนกัน หรือบางครั้งผู้ที่มีการศึกษาสูงอาจจะยอมรับเงิน ก็เป็นไปได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับจิตสำนึกมากกว่า

- ทักษะคดี

กลุ่มตัวอย่างของผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและนายกองค์การบริหารส่วนตำบล มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการหาเสียงเลือกตั้งด้วยการใช้เงินซื้อเสียง การแจกของ ฯลฯ ว่าสมัยก่อนชาวบ้านคิดว่าคนที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งมาแจกเงิน หรือสิ่งของให้ถือเป็นเรื่องปกติ เพราะเป็นการช่วยเหลือกันอย่างหนึ่ง อย่างน้อยเงินที่แจกให้ก็ช่วยแบ่งเบาภาระเป็นค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปลงคะแนนเลือกตั้งได้ และของที่ได้รับแจกก็สามารถที่จะนำไปใช้ในชีวิตรประจำวันได้

แต่ปัจจุบันกฎหมายเลือกตั้งได้กำหนดว่าพฤติกรรมเหล่านี้เป็นความผิด ประกอบกับการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร และการรณรงค์เกี่ยวกับการกระทำผิดกฎหมายเลือกตั้งมีมากขึ้น ได้สร้างความรู้ความเข้าใจให้กับประชาชนอย่างทั่วถึง ทำให้ประชาชนเปลี่ยนทัศนคติในเรื่องนี้ โดยมองผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ความดี

ความรู้ ความสามารถและผลงานมากกว่าการช่วยเหลือโดยการแจกเงินแจกของ และยังคิดว่าหากผู้สมัครรับเลือกตั้งหาเสียงด้วยวิธีการดังกล่าว เมื่อได้รับการเลือกตั้งแล้วก็จะกอบโกยเอาทุนคืนเพื่อผลประโยชน์ตัวเองมากขึ้น

ส่วนการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการพบเห็นการกระทำผิดของผู้สมัครรับเลือกตั้ง ที่หาเสียงโดยวิธีการแจกเงิน หรือแจกสิ่งของ กลุ่มตัวอย่างผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และนายกองค์การบริหารส่วนตำบลได้ให้สัมภาษณ์ว่าประชาชนส่วนใหญ่คิดว่าไม่ควรไปแจ้งเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบจัดให้มีการเลือกตั้ง เพราะกลัวเสียเวลา ที่ต้องไปเป็นพยานและกลัวได้รับความเดือดร้อน หากผู้สมัครรับเลือกตั้งรายนั้นเป็นผู้มีอิทธิพล ในพื้นที่ แต่ถ้าประชาชนที่มีญาติพี่น้อง หรือคนในครอบครัวเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้ง หรือตนเอง เป็นหัวคะแนน จึงจะกล้าไปแจ้งการกระทำผิดให้เจ้าหน้าที่ทราบและพร้อมที่จะไปเป็นพยาน อาจเป็นเพราะว่ากลัวคนของตัวเองจะไม่ชนะการเลือกตั้ง

ปัจจัยภายนอก

- สภาพสังคม

กลุ่มตัวอย่างของผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และนายกองค์การบริหารส่วนตำบลมีความเห็นเกี่ยวกับการไปลงคะแนนเสียงของประชาชน โดยการถูกชักนำขอร้องหรือถูกบังคับจากผู้นำชุมชนหรือผู้มีบุญคุณว่า ในการเลือกตั้งครั้งนี้ประชาชนบางคนไปลงคะแนนเสียงให้แก่ผู้สมัครรับเลือกตั้งตามที่ผู้นำชุมชนได้แนะนำและขอร้อง สาเหตุจากผู้นำชุมชนเป็นผู้มีอิทธิพลในพื้นที่ หรือเคยให้ความช่วยเหลือกันมาก่อน ทำให้ประชาชนเกิดความเกรงใจ ไม่สามารถปฏิเสธคำขอร้องได้ แต่ผู้สมัครรับเลือกตั้งบางส่วนกลับบอกว่าประชาชนไปลงคะแนนเสียงให้แก่ผู้สมัครรับเลือกตั้งตามที่ญาติพี่น้องคอยแนะนำและขอร้องมากกว่าที่จะเชื่อผู้นำ เพราะคนอยู่ในชนบทจะให้ความสำคัญกับระบบเครือญาติ

ในขณะเดียวกันกลุ่มตัวอย่างผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล บางส่วนมีความเห็นว่าประชาชนส่วนใหญ่ไปลงคะแนนเสียงให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้ง เพราะอยากไปใช้สิทธิของตนเอง เพื่อเลือกคนที่มีความรู้ความสามารถเป็นตัวแทนไปพัฒนาหมู่บ้านและตำบลให้เจริญ

ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล จะมีบุคคลซึ่งเป็นที่รู้จักของชาวบ้าน เสนอตัวมาเป็นหัวคะแนนให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งโดยขอค่าจ้าง ค่าหัว และเปอร์เซ็นต์เป็นสิ่งตอบแทน หรือมาเสนอว่ากลุ่มของตนเองต้องการเงิน และจะหาเสียงพร้อมลงคะแนนให้ โดยทำการจกรายชื่อคนในกลุ่มมาแลกเงินเพื่อนำไปแจก หรือไม่ก็จะมาต่อรองขอเป็นสุรา โดยอ้างว่าจะนำไปเลี้ยงคนที่ลงคะแนนให้ แต่ก็มีบุคคลอีกกลุ่ม เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เสนอตัวเข้ามาช่วยในการหาเสียง

เพราะเป็นพวกพ้องกับผู้สมัครรับเลือกตั้งเอง เมื่อคนของตนเองได้รับการเลือกตั้ง ก็คาดหวังว่าจะได้ช่วยเหลือกันหรือพึ่งพาอาศัยกันต่อไป และยังมีผู้นำท้องถิ่นบางคนไม่ยอมไปยุ่งเกี่ยวกับการหาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้ง เพราะได้รับนโยบายจากทางราชการและกลัวถูกกล่าวหาว่าทำตัวไม่เป็นกลาง นอกจากนั้นแล้วกฎหมายเลือกตั้งยังกำหนดห้ามเจ้าหน้าที่ของรัฐใช้ตำแหน่งหน้าที่กระทำการใดๆ อันเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ผู้สมัครรับเลือกตั้ง

- สภาพการเมือง

กลุ่มตัวอย่างของผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และนายกองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่ ได้ให้ความเห็นว่าในพื้นที่ที่มีผู้สมัครรับเลือกตั้งหลายคน จะมีการแข่งขันทางการเมืองสูง และจะหาวิธีให้ตนเองได้รับการเลือกตั้งโดยวิธีการที่ผิดกฎหมาย เช่น การใช้เงินซื้อเสียง และการแจกของ ฯลฯ เนื่องจากคิดว่าเป็นเรื่องศักดิ์ศรี แพ้การเลือกตั้งไม่ได้ นอกจากนั้นยังเกิดจากความต้องการที่จะมีตำแหน่ง มีอำนาจ และบารมีสำหรับผู้สมัครที่มีฐานะร่ำรวย หรือคนที่มีผู้สนับสนุนทางการเมือง

นอกจากนั้นยังมีความเห็นว่าในพื้นที่ที่มีผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล มีความเกี่ยวข้องกับนักการเมืองระดับชาติ มักจะมีการหาเสียงเลือกตั้งด้วยวิธีการที่ผิดกฎหมาย เช่น การใช้เงินซื้อเสียง การแจกของ เนื่องจากทั้งนักการเมืองระดับชาติ และนักการเมืองระดับท้องถิ่นต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันในการหาเสียงเลือกตั้ง เมื่อมีการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือสมาชิกวุฒิสภา ผู้สมัครรับเลือกตั้งเหล่านี้ ก็จะขอร้องให้นักการเมืองระดับท้องถิ่น เป็นฐานเสียงหรือห้วคะแนน ช่วยหาเสียงให้กับตนเอง และเมื่อถึงคราวมีการเลือกตั้งระดับท้องถิ่น นักการเมืองระดับชาติก็จะมาให้การสนับสนุนเป็นเงินทุน และค่าใช้จ่ายต่างๆ ในการหาเสียงเลือกตั้งแก่นักการเมืองท้องถิ่น เพื่อให้ชนะการเลือกตั้งและจะได้เป็นฐานเสียงให้ตนเองต่อไป

- สภาพประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่น

กลุ่มตัวอย่างของผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และนายกองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าการที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และนายกองค์การบริหารส่วนตำบลหาเสียงเลือกตั้งด้วยการจัดเลี้ยง และจัดงานมหรสพต่างๆ ไม่ถือเป็นเรื่องปกติตามประเพณีวัฒนธรรมของท้องถิ่นไทยที่ชอบจัดให้มีการละเล่นรื่นเริงและจัดเลี้ยงในงานต่างๆ แต่มองว่าเป็นการหาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้งที่มีฐานะร่ำรวย และหาวิธีการทุกอย่างที่จะให้ได้รับการเลือกตั้ง

ในปัจจุบันผู้สมัครรับเลือกตั้งส่วนใหญ่จะไม่ค่อยใช้วิธีดังกล่าว เพราะเสี่ยงต่อการโดนใบแดงจากคณะกรรมการการเลือกตั้ง เนื่องจากมีพยานหลักฐานชัดเจน และประชาชนเริ่มมีความรู้ความเข้าใจว่าหาก

ผู้สมัครรับเลือกตั้งใช้วิธีการหาเสียงเลือกตั้งด้วยวิธีนี้จะมีคามผิด แต่ทั้งนี้ก็ยังมิมีประชาชนอีกบางกลุ่มที่ยังคิดว่า การจัดเลี้ยงหรือการจัดมหรสพ เป็นการแสดงน้ำใจของผู้สมัครรับเลือกตั้ง ซึ่งเป็นธรรมเนียมหรือประเพณีของคนไทยในชนบท

จากข้อมูลทั้งหมดที่กล่าวในข้างต้น ซึ่งได้จากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง ผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล รวมทั้งผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล เกี่ยวกับรูปแบบและปัจจัยที่เอื้อต่อพฤติกรรมเบี่ยงเบน ในการหาเสียงเลือกตั้งระดับท้องถิ่น สามารถสรุปเป็นภาพรวมได้ดังต่อไปนี้

1. รูปแบบพฤติกรรมเบี่ยงเบนในการหาเสียงเลือกตั้งระดับท้องถิ่น ที่กลุ่มตัวอย่างผู้มีสิทธิเลือกตั้งและผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล รวมทั้งผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ได้พบเห็นเหมือนกันมากกว่ารูปแบบอื่นๆ คือการหาเสียงโดยการกล่าวโจมตี ใส่ร้ายผู้สมัครฝ่ายตรงข้ามด้วยข้อความที่เป็นเท็จและเกินความจริง ส่วนรูปแบบที่กลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม พบเห็นเหมือนกันน้อยกว่ารูปแบบอื่นๆ คือการใช้อิทธิพลข่มขู่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่ว่าด้วยวิธีการใดๆ เพื่อให้ไปลงคะแนนให้แก่ตนเอง หรือห้ามมิให้ไปลงคะแนนให้แก่ผู้สมัครรับเลือกตั้งคนอื่น

ซึ่งรูปแบบพฤติกรรมเบี่ยงเบนในการหาเสียงเลือกตั้งระดับท้องถิ่น ที่พบเห็นในการเลือกตั้งครั้งนี้ เป็นไปตามข้อห้ามในมาตรา 57 แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ.2545

2. ปัจจัยที่เอื้อต่อพฤติกรรมเบี่ยงเบนในการหาเสียงเลือกตั้งระดับท้องถิ่นครั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างผู้มีสิทธิเลือกตั้งและผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล รวมทั้งผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ได้มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยดังกล่าวในลักษณะที่เหมือนกันในบางอย่าง ตัวอย่าง เช่น ปัจจัยด้านฐานะรายได้ กลุ่มตัวอย่างผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีความคิดเห็นทั้งเห็นด้วยและไม่เห็นด้วยที่ว่า การเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ด้วยการใช้เงินซื้อเสียง และการแจกของๆ ฯลฯ มักเกิดขึ้นในพื้นที่ที่ประชาชนมีฐานะยากจน ซึ่งไม่ต่างกับการแสดงความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีความคิดเห็นทั้งเห็นด้วยและไม่เห็นด้วยกับกรณีดังกล่าวเช่นเดียวกัน นอกจากนั้นแล้วปัจจัยในด้านอื่นๆ ได้แก่ ระดับการศึกษาของประชาชนซึ่งเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้ง และสภาพสังคม กลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม ต่างก็มีความคิดเห็น ทั้งเห็นด้วยและไม่เห็นด้วยเหมือนกันเกี่ยวกับปัจจัยเหล่านี้ว่ามีส่วนเอื้อต่อพฤติกรรมเบี่ยงเบนในการหาเสียงเลือกตั้งระดับท้องถิ่น

แต่สิ่งที่กลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม มีความคิดเห็นแตกต่างกันได้แก่ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านทัศนคติ ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล เห็นด้วยที่ว่าประชาชนส่วนใหญ่คิดว่าเมื่อพบผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหาเสียงด้วยการใช้เงินซื้อเสียง การแจกของ หรือกระทำการอื่นๆที่ผิดกฎหมายเลือกตั้งไม่ควรไปแจ้งเจ้าหน้าที่ตำรวจ เพราะจะทำให้เสียเวลาและได้รับความเดือดร้อน แต่กลุ่มผู้มีสิทธิเลือกตั้งส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยกับกรณีดังกล่าว และปัจจัยทางด้านสภาพการเมือง กลุ่มตัวอย่างผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและนายกองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการหาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ในเชิงเห็นด้วยที่ว่าในพื้นที่ที่มีการแข่งขันทางการเมืองสูง และมีการลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวนหลายคน มักจะมีการหาเสียงโดยการกระทำผิดกฎหมายเลือกตั้ง เช่น การใช้เงินซื้อเสียง การแจกของ และเห็นด้วยที่ว่าในพื้นที่ที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและนายกองค์การบริหารส่วนตำบล เกี่ยวพันกับนักการเมืองระดับชาติ มักจะมีการหาเสียงเลือกตั้งด้วยวิธีที่ผิดกฎหมาย เช่น การใช้เงินซื้อเสียง การแจกของ ฯลฯ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างผู้มีสิทธิเลือกตั้งส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยกับกรณีดังกล่าว นอกจากนั้นแล้วปัจจัยด้านสภาพประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น กลุ่มตัวอย่างผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ได้มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการหาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในเชิงไม่เห็นด้วย ว่าการที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและนายกองค์การบริหารส่วนตำบล หาเสียงเลือกตั้งด้วยการจัดเลี้ยงและจัดมหรสพต่างๆ ถือเป็นเรื่องปกติตามประเพณีและวัฒนธรรมของท้องถิ่นไทย แต่กลุ่มตัวอย่างผู้มีสิทธิเลือกตั้งบางส่วนกลับเห็นด้วยกับกรณีดังกล่าว

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการซื้อสิทธิขายเสียงในยุคปัจจุบันยังเกิดขึ้นในการเลือกตั้งทุกระดับ ความมากน้อยขึ้นอยู่กับสภาพปัจจัยของแต่ละท้องถิ่น ในขณะที่กระแสนิยมของการพัฒนาประชาธิปไตยในประเทศไทยมีการเรียกร้องให้กระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นมากขึ้น จึงอาจไม่ก่อให้เกิดการพัฒนาที่ถูกต้อง เพราะประชาชนซึ่งเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งหรือผู้ลงคะแนนยังคงเป็นผู้ที่ทำให้เกิดภาพลักษณ์ของการกระทำผิดกฎหมายการเลือกตั้งเสียเอง (วรรณธรรม กาญจนสุวรรณ 2539: 57) สำหรับการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและนายกองค์การบริหารส่วนตำบล เมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม พ.ศ. 2547 ในเขตพื้นที่อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก ก็เช่นเดียวกัน หากนำพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545 ซึ่งใช้เป็นกติกาในการเลือกตั้งครั้งนี้ หรือแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเกิดพฤติกรรมเบี่ยงเบนในการหาเสียงเลือกตั้ง ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ มาทำการวิเคราะห์

ข้อมูลที่ได้สรุปไว้ข้างต้นแล้ว จะพบว่าแม้ภาคราชการและหน่วยงานที่รับผิดชอบจัดให้มีการเลือกตั้ง จะพยายามกำหนดมาตรการต่าง ๆ ขึ้น เพื่อป้องกันการกระทำผิดในการหาเสียงเลือกตั้ง เช่น ได้มีบทบัญญัติเกี่ยวกับข้อห้ามมิให้ผู้สมัคร หรือผู้ใดกระทำการเพื่อบุคคลใดผู้หนึ่งเลือกตั้งให้ลงคะแนนเลือกตั้งให้แก่ตนเอง หรือผู้สมัครอื่น ในมาตรา 57 แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545 ตลอดจนกำหนดบทลงโทษไว้สำหรับผู้ฝ่าฝืน หรือกระทำผิดไว้ในมาตรา 118 ต้องระวางโทษ จำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดสิบปีก็ตาม แต่ก็ไม่ได้ทำให้ปัญหาเหล่านี้หมดไปอย่างสิ้นเชิง เพียงแต่ระดับความรุนแรงของปัญหา ได้เบาบางลงบ้างในบางพื้นที่เท่านั้น หรือผู้สมัครรับเลือกตั้งได้เปลี่ยนแปลงวิธีการหาเสียง โดยพยายามหลบเลี่ยงไม่ให้เกิดความผิดตามที่กฎหมายกำหนด หรือใช้วิธีการหาเสียงที่ผู้สมัครฝ่ายตรงข้ามและเจ้าหน้าที่ของรัฐ หาหลักฐานมาเอาผิดได้ยาก เช่น การหาเสียงเลือกตั้งโดยการกล่าวโจมตี และใส่ร้ายผู้สมัครรับเลือกตั้งฝ่ายตรงข้ามด้วยความเท็จ และปล่อยข่าวลือ ทำให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง หรือประชาชนไม่มั่นใจในตัวผู้สมัครรับเลือกตั้งฝ่ายตรงข้าม นอกจากนั้นยังใช้วิธีการใช้เงินซื้อเสียง การแจกของ โดยกระทำล่วงหน้าหกสิบวันก่อนที่จะครบวาระการดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หรือนายกองค์การบริหารส่วนตำบล (พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545 กำหนดห้ามมิให้กระทำภายในหกสิบวันก่อนวันครบวาระการดำรงตำแหน่งจนถึงวันเลือกตั้ง) มากกว่าที่จะใช้วิธีจดมหรสพ เนื่องจากการเป็นการกระทำผิดที่มีพยานหลักฐานชัดเจนกว่า และเป็นการหาเสียงที่ต้องใช้เงินลงทุนสูง

สาเหตุที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบางคนได้ใช้วิธีการหาเสียงที่ผิดกฎหมายในการเลือกตั้งครั้งนี้ หากวิเคราะห์ตามทฤษฎีความต้องการของมาตโลว์แล้ว เป็นเพราะว่าบุคคลเหล่านี้ต้องการจะมีเกียรติยศชื่อเสียงและต้องการได้รับยกย่องจากบุคคลอื่นในสังคมจึงยอมลงทุนที่จะใช้วิธีซื้อเสียง แจกของ หรือวิธีอื่นๆ ที่ผิดกฎหมายเลือกตั้ง เพื่อที่จะแลกกับคะแนนเสียงและได้รับการเลือกตั้ง ซึ่งเสี่ยงต่อการผิดกฎหมาย และการที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล จะใช้วิธีหาเสียงเลือกตั้งโดยวิธีที่ผิดกฎหมายเลือกตั้งได้นั้น ต้องมีปัจจัยหลายอย่างมามีส่วนช่วยสนับสนุน หากวิเคราะห์ตามทฤษฎีขั้นนำ ทฤษฎีความสัมพันธ์แบบผู้อุปถัมภ์-ผู้ได้อุปถัมภ์แล้ว จะพบว่าในการเลือกตั้งครั้งนี้ผู้นำชุมชนก็ยังมีส่วนสำคัญอยู่ไม่น้อย ในการเป็นผู้ที่มีอำนาจรอบงำประชาชนในการตัดสินใจลงคะแนนให้แก่ผู้สมัครรับเลือกตั้ง เนื่องจากการที่สังคมไทยให้ความสำคัญกับผู้นำ เพราะเปรียบเหมือนผู้อุปถัมภ์ของกลุ่ม ซึ่งจะส่งผลกระทบและเกี่ยวข้องกับการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง เนื่องจากลักษณะความเป็นผู้นำในเชิงอุปถัมภ์ย่อมหมายถึงระดับของอิทธิพล ซึ่งมีต่อประชาชนกลุ่มบุคคลภายใต้ของผู้นำดังกล่าว โดยนัยทางการเมืองหมายถึงคะแนน

เสียงที่จะทำให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งได้รับชัยชนะหรือพ่ายแพ้ก็ได้ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำชุมชนท้องถิ่นกับประชาชนเหล่านี้ในกระบวนการเลือกตั้งจึงถูกเรียกว่า “ระบบห้วคะแนน” โดยเฉพาะบุคคลซึ่งได้ดำรงอยู่ในสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมระดับล่าง ความสัมพันธ์ในกระบวนการดังกล่าวในสังคมไทยตามลักษณะพื้นฐานของสังคมมากกว่าความสัมพันธ์แบบอุดมการณ์หรือการเมืองจิตสำนึกทางการเมืองร่วมกัน เมื่อเป็นเช่นนี้แนวทางการหาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้งจึงต้องให้ความสนใจกับผู้นำชุมชนในระดับต่างๆ ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันว่าเป็นบุคคลที่มีส่วนสำคัญที่สุดในความสำเร็จของการได้รับเลือกตั้งของผู้สมัครแต่ละคน ซึ่งความสัมพันธ์ของผู้สมัครและผู้นำชุมชน (ห้วคะแนน) เป็นไปในเชิงแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ซึ่งกันและกันของทั้งสองฝ่าย ความสำคัญของบุคคลเหล่านี้อยู่ที่การได้รับความยอมรับและเกรงใจจากคนในท้องถิ่น จึงสามารถที่จะชักจูงให้คนในท้องถิ่นมีพฤติกรรมลงคะแนนการเลือกตั้งตามคำแนะนำของผู้นำชุมชน

แต่อย่างไรก็ตามข้อมูลที่ได้ในการวิจัยครั้งนี้ อาจจะสอดคล้องกับทฤษฎีที่ใช้เป็นกรอบแนวคิดบ้างเพียงบางส่วน แต่ก็ยังคงเป็นสิ่งที่บ่งชี้ให้เห็นว่าสภาพของสังคมไทยในปัจจุบัน โดยเฉพาะในสังคมชนบท การหาเสียงเลือกตั้งที่ผิดกฎหมายของผู้สมัคร ยังคงถูกผูกโยงกับชนชั้นนำและระบบอุปถัมภ์อยู่เหมือนเดิม ถึงแม้ว่าความรู้สึกนึกคิดหรือทัศนคติของประชาชนในท้องถิ่นจะเปลี่ยนแปลงไปตามวิวัฒนาการทางการเมืองก็ตาม